

gemeen.

Soorten in 1907 toenemend, in 1965 niet meer als broedvogels:

Buizerd, Kapmeeuw, Roek.

Soorten in 1907 en 1965 toenemend:

Merel (ZA), Zwarte roodstaart (VA), Roodborsttapuit? (<10, VA), Waterhoen (VA), Wilde eend (A).

Soorten in 1907 afnemend, in 1965 stationair:

Spreeuw (ZA), Vink (ZA), Boomkruiper (A), Boomklever (A), Koolmees (ZA), Pimpelmees (ZA), Glanskopmees (A) en Matkopmees (VA) (beide laatstgenoemde meze-soorten worden door Van Pelt Lechner nog als één soort, Zwartkopmees, beschouwd), Goudhaan (Z), Boerenzwaluw (A), Oeverzwaluw (100 à 200, VA), Gierzwaluw (± 500 , A) Houtduif (A), Meerkoet (Z), Kievit (VA).

Soorten in 1907 afnemend, in 1965 toenemend:

Ekster (A), Bonte vliegenvanger (<10, Z), Groene specht (± 10 , VZ).

Soorten in 1907 en 1965 afnemend:

Zwarte kraai (VA), Nachtgaal (± 5 , Z), Tapuit (<5, ZZ), Boomvalk (1 à 2, Z), Torenvalk (± 5 , VZ), Kwartel (1 à 5, ZZ), Visdiefje (0 à <10, Z), Zwarte stern (0 à <10, Z).

In 1907 afnemend en in 1965 niet meer als broedvogel bekend in de omgeving van Wageningen:

Blauwe reiger (misschien nog bij Doorwerth), Ooievaar.

In het voorgaande betoog heb ik getracht U een indruk te geven van de verschillen in de broedvogelstand van 1907 en 1965. Helaas zijn de gegevens betreffende het aantal broedparen per soort in 1965 verre van volledig, hetgeen weer eens duidelijk impliceert hoe buitengewoon belangrijk het is hier in de toekomst steeds meer aandacht aan te besteden.

L i t t e r a t u u r

B. J. Hoogers e.a. 1960. De avifauna van Wageningen en omstreken.

Mededelingen en artikelen in De Levende Natuur: 1905, p. 67, p. 144, p. 163, p. 186-187; 1907, p. 31-33, p. 59, p. 196-198, p. 157; 1908, p. 99-100.

Verslagen en mededelingen P.D. no. 38, 1925, De Spreeuw.

Verslagen nestkastonderzoek op O.N.O 1909-1920 en 1950-1964.

G. Wolda, 1908, Ornithologische Studies.

Waarnemingen bij Korhoenders

Jan. C. VIERBERGEN.

(V.W.G. afd. Wageningen)

Vanuit een schuiltent heb ik enige leuke observaties kunnen verrichten op een baltsplaats van Korhoenders in de omgeving van Ede. Men treft hier nl. nog diverse baltsplaatsen aan van deze fraaie vogels, vooral bij „de Kogelvangers” —

militair oefenterrein op de Ginkelse Heide — bevindt zich een imposante baltsplaats, waar in het vroege voorjaar vijf à zes hanen dagelijks hun wonderlijke spel spelen. Het is merkwaardig dat in het begin van het baltsseizoen, in maart en

april, weinig hennen worden gezien. Hun bezoek neemt echter toe naarmate de mei-maand meer in zicht komt. Daar het mijn bedoeling was om in het kader van de vervaardiging van een 16 mm kleurenfilm over het natuurleven op de Veluwe ook het spel van de Korhanen op de baltsplaats te filmen, koos ik een bolderplekje uit van ongeveer 30 bij 30 meter met weinig begroeiing, hoofdzakelijk bestaande uit Bochtige smeie en korte Struikheide. Voor een succesvol verloop van de film-rij bleek het wenselijk om de schuilhut reeds de avond van te voren op de bolderplaats neer te zetten. Het bleek nl. dat de vogels in dat geval door de schuilhut geenszins verontrust worden.

Als het vrijwel nog geheel donker is, komen de eerste hanen reeds aansnорren en beginnen gelijk te koeren en te sissen. Ze lopen dan vaak binnen een meter afstand van de tent. Later als het iets lichter wordt, komen ze meestal niet dichterbij dan drie meter; als echter de driften zo hoog op-laaien, dat alle voorzichtigheid wegvalt, willen ze wel op kortere afstand voorbij rennen. Dit gebeurt vooral als er hennen in de buurt zijn. Vaak zag ik andere vogelsoorten, als Veldleeuwerik, Witte kwikstaart en Patrijs, rustig tussen de Korhoenders door wandelen. Tijdens het

baltsspel schijnen indringers dus geaccepteerd te worden. Gedurende hevige gevechten drukten de hanen zich soms plotseling in het lage gras en er heerste dan een moment doodse stilte. Even later scheerde er dan op geringe hoogte een roofvogel over, vermoedelijk een Slechtvalk. Wanneer het gevaar voorbij is, begint het bolderspel opnieuw. Een overvliegende hen die normaliter een zacht kukkend geluid maakt, brengt steeds grote activiteit onder de hanen: ze vliegen een meter van de grond, springen omhoog, om dan de dichtstbijzijnde haan in de veren te vliegen. Ook zag ik eens een haan die snel op een andere haan inrende, maar vlakbij stokstijf stil bleef staan om dan verlegen met zijn snavel in zijn borstveren te pikken. Later dreef hij een andere soortgenoot meters ver al vechtend voor zich uit.

Ook nam ik enkele keren de copulatie (paring) waar. Daarbij drukt de hen zich dan langzaam in het gras, terwijl de haan er bovenop springt en tegelijkertijd stui-ven de andere aanwezige hanen pijlsnel naar hun concurrent. Dit ontardt dan in de regel in hevige gevechten, waarbij een wirwar van veren in het rond vliegt en het hennetje zich snel uit de voeten maakt.

Vragen en korte mededelingen

Een lepe Matkop. Wie niet sterk is moet slim zijn. Een grappig voorbeeld hiervan leverde een Matkopmees op de wintervoederplaats in mijn tuin. Deze Matkop werd telkens weer door lijsters, Roodborsten, Kool- en Pimpelmezen e.d. van het voer verjaagd. Op een goede dag moet hij ontdekt hebben, dat bij een alarmroep alle vogels snel zo laag mogelijk wegvlogen om onder de struiken te verdwijnen.

Wanneer voortaan de Matkop door andere vogels van de voerplaats verjaagd dreigde te worden, liet hij even de alarmroep horen zodat alles haastig wegvloog. Daarna begon hij ongestoord en ijverig van het voedsel te eten. Onraad was in geen velden of wegen te bespeuren.

Een grappig voorbeeld van hoe een vogel een ervaring in de praktijk gaat brengen.

V.W.G. Wageningen,

JAAP TAAPKEN.